Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ehdotus EU:n POP-asetuksen uudelleenlaadinnaksi/ U 23/2018 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunta
24.5.2018
Ulla-Riitta Soveri, ympäristöministeriö

Tausta

- POP-asetuksella (EY) N:o 850/2004 pantiin täytäntöön EU:ssa pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva globaali Tukholman yleissopimus ja ECE:n kaukokulkeutumissopimuksen POP-pöytäkirja

- tavoitteena suojella ympäristöä ja ihmisten terveyttä
  - Kieltämällä tai rajoittamalla POP-yhdisteiden tuotantoa, käyttöä ja tuontia
  - Vähentämällä POP-yhdisteiden päästöjä
  - Parantamalla POP-yhdisteitä sisältävien varastojen sekä jätteiden hallintaa

Pysyvät orgaaniset yhdisteet (Persistent Organic Pollutant, POP)

- Myrkyllisiä, hitaasti hajoavia kemiallisia yhdisteitä
- Kertyvät eliöihin ravintoketjuissa
- Kulkeutuvat kauas päästöpaikastaan ilman, veden tai eliöiden välityksellä
  - Torjunta-aineita, puunsuoja-aineita, teollisuuskemikaaleja, palonsuoja-aineita – vanhimpia DDT, PCB, dioksiini
  - 28 erilaista yhdistettä (alussa 12)
- Aiheuttavat merkittäviä ympäristö- ja terveyshaittoja
- Lähes kaikkia havaitaan Suomen ympäristössä
- Vanhojen kiellettyjen tai rajoitettujen yhdisteiden pitoisuudet ympäristössä pienentyneet (esim. Itämeren silakan dioksiini- ja PCB –pitoisuudet pienentyneet puoleen 2000-luvulla), uusien kuten perfluorattujen aineiden (PFOS) pitoisuudet kasvaneet

Ehdotus POP-asetuksen uudelleenlaadinnaksi

- Tavoitteena saattaa asetus ajan tasalle ja helpottaa sen soveltamista
- Keskeiset muutokset:
  - Määritelmien tarkistaminen vastaamaan muuta EU:n kemikaalilainsäädäntöä (erityisesti REACH-asetus)
  - Euroopan kemikaalivirastolle ECHA:lle uusia tehtäviä
  - Raportoinnin ja asetuksen täytäntöönpanon seurannan tehostaminen
  - Liitteiden muuttaminen delegoiduilla säädöksillä
  - Komiteamenettelyä edellyttävien asioiden käsittely REACH-komiteassa
  - Kolmen uuden yhdisteen (HCBD, PCN, pentakloorifenoli) , lisääminen asetuksen liitteeseen I (käyttö kielletty)

Ehdotuksen vaikutukset

- EU:n kemikaalilainsäädännön selkeys ja yhtenäisyys parantuu
- Uusien tehtävien osoittaminen ECHA:lle toisi asioiden valmisteluun lisää tieteellistä asiantuntemusta - kustannusvaikutukset arvioidaan vähäisiksi
- Suomessa ei asetukseen lisättäviä uusia aineita tiettävästi tuoteta eikä enää käytetä
- Ei sisällöllisiä vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön, teknisluonteisia muutoksia
- Toimeenpanon raportointikäytännön muuttamisesta mahdollisesti lisätyötä toimivaltaiselle viranomaiselle
- Pienten PCB-laitteiden poistolle käytöstä tiukennuksia

Valtioneuvoston kanta

- Ehdotus yleisesti ottaen kannatettava, hyvä saattaa ajan tasalle
- Ehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen ja ehdotus on myös toissijaisuusperiaatteen mukainen
- Uudet tehtävät ECHA:lle kannatettavia
- Tietojen vaihdon ja raportoinnin tehostaminen hyvä, mutta raportoinnin ei tulisi muodostua liian raskaaksi
- Delegoitujen säädösten käyttö olisi pyrittävä rajaamaan teknisluonteisiin asioihin

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoja:

ulla-riitta.soveri(at)ym.fi